

II

(EY:n ja Euratomin perustamissopimuksia soveltamalla annetut säädökset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista)

PÄÄTÖKSET

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 30 päivänä huhtikuuta 2008,

valtioneudesta C 21/07 (ex N 578/06), jonka Unkari aikoo myöntää IBIDEN Hungary Gyártó Kft:lle

(tiedoksiannettu numerolla K(2008) 1342)

(Ainoastaan unkarinkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2008/830/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

annettujen monialaisten puitteiden ⁽²⁾, jäljempänä ”vuoden 2002 monialaiset puitteet”, 24 kohdassa mainittuun velvollisuuteen ilmoittaa erikseen tietyistä hankkeista.

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

(2) Komissio pyysi lisätietoja 13 päivänä lokakuuta 2006 (D/58881) sekä 13 päivänä maaliskuuta 2007 (D/51161) päivätyissä kirjeissään.

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

(3) Unkarin viranomaiset pyysivät lisätietojen toimittamiselle asetetun määräajan pidentämistä kirjeissään, jotka kirjattiin saapuneiksi komissiossa 14 päivänä marraskuuta 2006 (A/39085), 3 päivänä tammikuuta 2007 (A/30004), 15 päivänä tammikuuta 2007 (A/30441) ja 27 päivänä maaliskuuta 2007 (A/32641). Komissio suosittui määräajan pidentämiseen.

on edellä mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomatuksensa ⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

(4) Unkarin viranomaiset toimittivat lisätietoja kirjeissä, jotka kirjattiin saapuneiksi komissiossa 31 päivänä tammikuuta 2007 (A/30990) ja 15 päivänä toukokuuta 2007 (A/34072).

sekä katsoo seuraavaa:

(5) Unkarin viranomaiset ja komission yksiköt järjestivät 11 päivänä joulukuuta 2006 ja 25 päivänä huhtikuuta 2007 kokoukset, joihin osallistui myös IBIDEN Hungary Gyártó Kft:n edustajia.

1. MENETTELY

(1) Unkarin viranomaiset ilmoittivat 30 päivänä elokuuta 2006 päivätyllä sähköisellä ilmoituksella, joka kirjattiin saapuneeksi komissiossa samana päivänä, aikovansa myöntää IBIDEN Hungary Gyártó Kft:lle tukea alkuinvestointihankkeeseen voimassa olevien aluetukiohjelmien puitteissa. Ilmoitus perustui suurille investointihankkeille myönnettävää alueellista tukea koskevien, vuonna 2002

⁽²⁾ Komission tiedonanto – Monialaiset puitteet alueellisesta tuesta suurille investointihankkeille (EYVL C 70, 19.3.2002, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna komission tiedonannolla alueellisesta tuesta suurille investointihankkeille annettujen monialaisten puitteiden (2002) muuttamisesta rakenteellisista ongelmista kärsiviä aloja koskevan luettelon laatimisen osalta sekä EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdan mukaisista aiheellisista toimenpiteistä moottoriajoneuvoalalla ja synteettikuitualalla tehdystä ehdotuksesta (EUVL C 263, 1.11.2003, s. 3).

⁽¹⁾ EUVL C 224, 25.9.2007, s. 2.

- (6) Komissio ilmoitti Unkarille 10 päivänä heinäkuuta 2007 päivytyssä kirjeessään päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee kyseistä tukea.
- (7) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽³⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa tuesta.
- (8) Komissio vastaanotti neljältä asianomaiselta huomautuksia, jotka toimitettiin
- 25 päivänä lokakuuta 2007 päivytyssä kirjeessä (A/38842), joka kirjattiin komissiossa saapuneeksi samana päivänä,
 - 22 päivänä marraskuuta 2007 päivytyssä kirjeessä (A/39732), joka kirjattiin komissiossa saapuneeksi 24 päivänä marraskuuta 2007,
 - 23 päivänä marraskuuta 2007 päivytyssä kirjeessä (A/39711), joka kirjattiin komissiossa saapuneeksi samana päivänä,
 - 26 päivänä marraskuuta 2007 päivytyssä kirjeessä (A/39740), joka kirjattiin komissiossa saapuneeksi 27 päivänä marraskuuta 2007.
- (9) Komissio toimitti huomautukset 4 päivänä joulukuuta 2007 päivytyssä kirjeessä (D/54826) Unkarille kommentointia varten.
- (10) Unkari toimitti kommenttinsa asianomaisten huomautuksiin 4 päivänä tammikuuta 2008 päivytyssä ja samana päivänä komissiossa saapuneeksi kirjatussa kirjeessä (A/151).

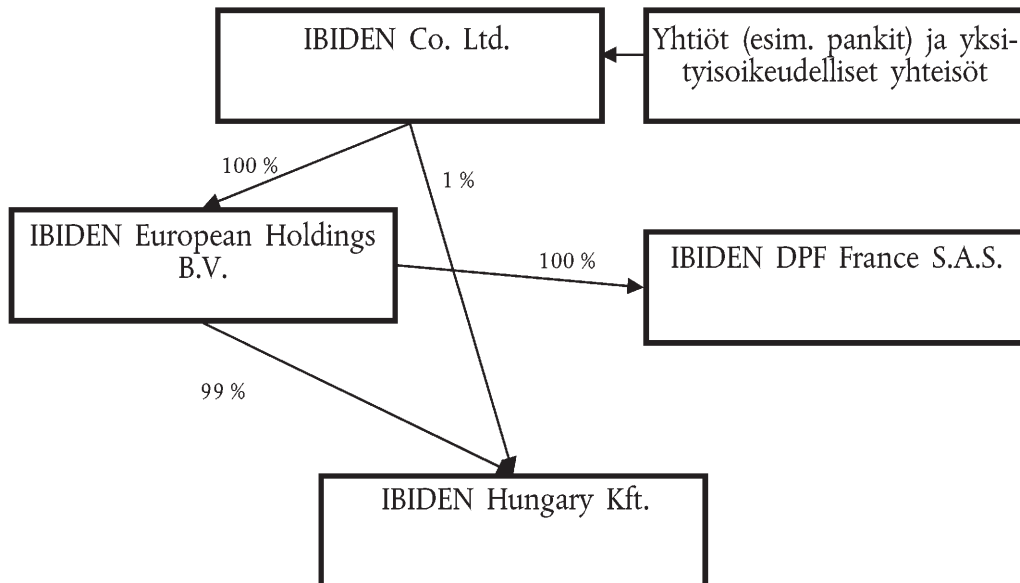
2. TUEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

2.1 Toimenpiteen tarkoitus

- (11) Unkarin viranomaiset aikovat edistää aluekehitystä myöntämällä alueellista investointitukea IBIDEN Hungary Gyártó Kft:lle, jotta se voi perustaa uuden tuotantolaitoksen Keski-Unkarissa (Pestin läänissä) sijaitsevaan Dunavarsány'in teollisuusalueelle. Tuotantolaitoksessa on tarkoitus valmistaa dieselhiukkasuodattimissa käytettäviä keraamisia substraatteja. Keski-Unkari on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu tukialue, jolla myönnettävän tuen enimmäisintensiteetti on 40 prosenttia nettoavustusekvivalenttina vuosina 2004–2006 ⁽⁴⁾.

2.2 Tuensaaja

- (12) Tuensaaja on IBIDEN Hungary Gyártó Kft, jäljempänä 'IBIDEN HU'. Tuettava hanke koskee toisen dieselhiukkasuodattimiin tarkoitettuja keraamisia substraatteja valmistavan tuotantolaitoksen perustamista IBIDENin keramiikkaosaston yhteyteen. Ensimmäinen tällainen tehdas Euroopan unionissa oli vuonna 2001 perustettu IBIDEN DPF France S.A.S.
- (13) IBIDEN HU:n perustivat 5 päivänä toukokuuta 2004 hollantilainen IBIDEN European Holdings B.V. ja japanilainen IBIDEN Co., Ltd. Jälkimmäinen yritys on yhtiöiden (esimerkiksi pankkien) ja yksityisoikeudellisten yhteisöjen omistuksessa oleva osakeyhtiö, joka omistaa kokonaan IBIDEN European Holdings B.V:n. IBIDEN HU:n osakepääomasta 99 prosenttia omistaa IBIDEN European Holdings B.V. ja yhden prosentin IBIDEN Co., Ltd Vuoden 2005 lopusta lähtien IBIDEN DPF France S.A.S. on ollut kokonaan IBIDEN European Holdings B.V:n omistuksessa.

⁽³⁾ Ks. alaviite 1.

⁽⁴⁾ Komission 9 päivänä heinäkuuta 2004 päivätty kirje, C(2004) 2773/5, joka koskee ajanjaksolla 1.5.2004–31.12.2006 voimassa olevaa Unkarin aluetukikarttaa (HU 12/2003).

(14) Emoyhtiö IBIDEN Co., Ltd on vuonna 1912 perustettu monikansallinen yritys, joka oli alun perin sähköyhtiö. Sen pääkonttori sijaitsee Gifussa, Japanissa. Yrityksen toiminta voidaan jakaa viiteen alaan, joiden osuudet liikevaihdosta olivat vuonna 2005 seuraavat: elektroniikka 50 prosenttia, keramiikka 22 prosenttia, sisustustuotteet 16 prosenttia, rakennusmateriaalit 4 prosenttia ja muut alat (esim. öljytuotteet, tietopalvelut, synteettinen hartsit, maatalous, karjanhoito ja kalanjalostus) 8 prosenttia. Vuoden 2006 vuosikertomuksen ⁽⁵⁾ mukaan IBIDEN-konserniin kuuluu 47 tytäryhtiötä sekä yksi sidosyritys, joka ei toimi keramiikan alalla. Vuonna 2006 konsernin yhteenlaskettu liikevaihto oli 319 miljardia jeniä, liiketoiminnan tulos 43,6 miljardia jeniä ja nettotuotto 27,2 miljardia jeniä. Samana vuonna konsernin toimistoissa ja tehtaissa ympäri maailmaa työskenteli yhteensä 10 115 työntekijää.

2.3 Investointi

2.3.1 IBIDEN HU:n uusi investointi Dunavarsányissa

- (15) Ilmoitus koskee toista vaihetta investointihankkeessa, jonka tavoitteena on perustaa Dunavarsány'in teollisuusalueelle dieselhiukkassuodattimiin tarkoitettujen keraamisten substraattien tuotantolaitos.
- (16) Huhtikuun 1 päivänä 2005 päivätyssä kirjeessään Unkarin viranomaiset ilmoittivat vuoden 2002 monialaisten puitteiden 36 kohdan ⁽⁶⁾ mukaisesti komissiolle valtiolta, jota oli myönnetty IBIDEN HU:n investointihankkeen ensimmäistä vaihetta varten.

(17) Unkarin viranomaiset ilmoittivat, että IBIDEN HU:n Dunavarsány'in teollisuusalueelle tekemän investoinnin kaksi vaihetta muodostavat vuoden 2002 monialaisten puitteiden 49 kohdassa tarkoitetun yhden ainoan investointihankkeen, sillä ne koskevat samaa tuotantopaikkaa, yritystä ja tuotetta, ja ne on käynnistetty kolmen vuoden kuluessa.

(18) Niiden tietojen perusteella, joita Unkarin viranomaiset ovat toimittaneet kahdesta investointivaiheesta, dieselhiukkassuodattimiin tarkoitettuja keraamisia substraatteja valmistetaan kahdessa Dunavarsány'in teollisuusalueelle hiljattain valmistuneessa rakennuksessa, joiden pinta-alat ovat 24 000 neliometriä ja 30 900 neliometriä. Vuoteen 2007 mennessä ensimmäisessä rakennuksessa oli tarkoitus olla neljä tuotantolinjaa ja toisessa viisi.

(19) Investoinnilla luodaan Dunavarsány'iin vuoteen 2007 mennessä yhteensä 1 100 uutta työpaikkaa.

(20) Unkarin viranomaiset vahvistavat, että tuettavassa tehtaassa ei valmisteta muita kuin investointihankkeeseen liittyviä tuotteita viiden vuoden ajan investoinnin päättymisestä.

(21) Lisäksi viranomaiset vahvistavat, että tuensaja on lupautunut säilyttämään investoinnin paikkakunnalla vähintään viiden vuoden ajan investoinnin päättymisestä.

2.3.2 Dunavarsányissa toteutettavan IBIDEN HU:n investointihankkeen ajoitus

- (22) Investointihankkeeseen liittyvät työt aloitettiin jo lokakuussa 2004. Hankkeeseen liittyvä tuotanto käynnistyi ensimmäisessä rakennuksessa elokuussa 2005 ja toisessa rakennuksessa toukokuussa 2006. Täyteen tuotantokapasiteettiin oli tarkoitus päästä huhtikuussa 2007. Taulukossa I on lisätietoja hankkeen ajoituksesta:

Taulukko I

Investointihankkeen ajoitus

	Hankkeen aloitus	Tuotannon aloitus	Hankkeen päättyminen	Täysi tuotantokapasiteetti
I vaihe	6.10.2004	1.8.2005	1.1.2006	1.5.2006 (1,2 miljoonaa yksikköä vuodessa)
II vaihe	20.6.2005	3.5.2006	31.3.2007	1.4.2007 (toiset 1,2 miljoonaa yksikköä vuodessa)

⁽⁵⁾ Tilikausi 31 päivänä maaliskuuta 2006.

⁽⁶⁾ Suurille investointihankkeille myönnettävien alueellisten tukien avoimuuden ja tehokkaan valvonnan varmistamiseksi vuoden 2002 monialaisten puitteiden 36 kohdassa esitetään erityisen avoimuusmekanismien käyttöönottoa. Sen mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiettyä mallia noudattaen tiedot sellaisiin hankkeisiin myönnettävästä tuesta, joiden tukikelpoiset kustannukset ovat yli 50 miljoonaa euroa ja joihin ei sovelleta vuoden 2002 monialaisissa puitteissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta.

2.4 Investointihankkeen kustannukset

- (23) Hankkeen tukikelpoisten investointikustannusten nimellisarvo on yhteensä 47 570 933 882 Unkarin forinttia (190,83 miljoonaa euroa). Nykyhintoina määrä on 41 953 072 670 forinttia (168,30 miljoonaa euroa) ⁽⁷⁾. Taulukossa II esitetään tukikelpoisten kustannusten jakautuminen vuosittain ja luokittain.

Taulukko II

Tukikelpoiset investointikustannukset (I ja II vaihe) nimellisinä hintoina (miljoonaa forinttia)

	2004		2005		2006		2007		Yhteensä
Maa	[...] ^(*)		(...)		(...)		(...)		(...)
Infrastruktuuri	(...)		(...)		(...)		(...)		(...)
Rakennukset	(...)		(...)		(...)		(...)		(...)
Yleishyödylliset palvelut	(...)		(...)		(...)		(...)		(...)
Koneet	(...)		(...)		(...)		(...)		(...)
Tukikelpoinen investointi	(...)		(...)		(...)		(...)		47 571
	I vaihe	II vaihe	I vaihe	II vaihe	I vaihe	II vaihe	I vaihe	II vaihe	
	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	

^(*) Luottamuksellisia tietoja.

2.5 Hankkeen rahoitus

- (24) Unkarin viranomaiset ovat vahvistaneet, että tuensaajan oma rahoitusosuus on yli 25 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista eikä sisällä minkäänlaista julkista tukea.

neministeriön asetus 19/2004 (27 päivänä helmikuuta) eräiden tukiohjelmien yksityiskohtaisista säännöistä.

- b) Valtiovarainministeriö myöntää verohelpotuksen tukiohjelman "Kehittämistä tukeva verohuojennus" ⁽⁹⁾ nojalla. Kyseinen ohjelma perustettiin yhtiöverosta ja osinkoverosta vuonna 1996 annetulla lailla LXXXI ja kehittämistä tukevaa verohuojennusta koskevalla hallituksen asetuksella 275/2003 (24 päivänä joulukuuta).

2.6 Oikeusperusta

- (25) Rahoitustuen myöntäminen IBIDEN HU:lle pohjautuu seuraaviin oikeusperustoihin:

- a) Talous- ja liikenneministeriö myöntää tukea tukiohjelman "HU 1/2003 – Erityinen investointikannustinjärjestelmä" ⁽⁸⁾ nojalla. Tukiohjelman oikeusperustan muodostavat talousministeriön asetus 1/2001 (5 päivänä tammikuuta) erityistä yrittäjyyden kannustinjärjestelmää koskevista säännöistä sekä talous- ja liikenneministeriön asetus 19/2004 (27 päivänä helmikuuta) eräiden tukiohjelmien yksityiskohtaisista säännöistä.

2.7 Tuen määrä ja intensiteetti

- (26) Tuen kokonaismäärä on 15 591 223 750 forinttia (62,55 miljoonaa euroa) nimellisinä hintoina. Nykyhintoina määrä on 9 793 809 933 forinttia (39,29 miljoonaa euroa). Edellä 23 kohdassa mainittujen tukikelpoisten kustannusten perusteella tuen intensiteetti on 22,44 prosenttia nettoavustusekvivalenttina (NAE) ⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Tukiohjelman sääntöjen mukaisesti laskennassa on käytetty vaihtokurssia 249,28 HUF/EUR (31 päivänä elokuuta 2004 voimassa ollut kurssi) ja 8,59 prosentin viitekorkoa.

⁽⁸⁾ Tukiohjelmalla HU 1/2003 "Erityinen investointikannustinjärjestelmä" koskeva ilmoitus tehtiin väliaikaisen mekanismin puitteissa, ja komissio hyväksyi ohjelman Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen liitteessä IV olevan 3 jakson 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna voimassa olevana tukena (22 artiklan nojalla).

⁽⁹⁾ Tukiohjelmalla HU 3/2004 "Kehittämistä tukeva verohuojennus" koskeva ilmoitus tehtiin väliaikaisen mekanismin puitteissa, ja komissio hyväksyi ohjelman Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen liitteessä IV olevan 3 jakson 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna voimassa olevana tukena (22 artiklan nojalla). Unkari ilmoitti komissiolle tukiohjelman muuttamisesta (asia N 504/2004), ja komissio hyväksyi muutokset 23 päivänä joulukuuta 2004 (viite: C(2004) 5652).

⁽¹⁰⁾ Nettoavustusekvivalentti on tässä päätöksessä laskettu Unkarissa yleisesti sovellettavan yhtiöveroprosentin (16 %) perusteella.

- (27) Tukea myönnetään seuraavien kahden tukiväliseen avulla. Ensinnäkin talous- ja liikenneministeriö myöntää tukea vuosina 2005–2007 yhteensä 3 592 000 000 forinttia (14,41 miljoonaa euroa) (tuen nimellisarvo). Toiseksi, valtiovarainministeriö myöntää vuosina 2007–2016 yhtiöveron huojennuksia⁽¹¹⁾, joiden nimellisarvoksi on arvioitu noin 11 999 223 750 forinttia (48,14 miljoonaa euroa). Tuen kokonaismäärä on nykyhintoina 3 118 450 763 forinttia (12,51 miljoonaa euroa) ja verohuojennuksen kokonaismäärä puolestaan 6 675 359 170 forinttia (26,78 miljoonaa euroa).
- (28) Unkarin viranomaiset ilmoittivat komissiolle, että ne ovat jo myöntäneet IBIDEN HU:lle voimassa olevien aluetukiohjelmien⁽¹²⁾ perusteella tukea 7 411 828 735 forinttia (29,73 miljoonaa euroa) nykyhintoina (tuen nimellisarvo oli 11 745 422 640 forinttia eli 47,12 miljoonaa euroa) ja että tuen määrä vastaa vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdassa erikseen ilmoitettaville tuille asetettua enimmäisrajaa. Valtiovarainministeriö myönsi 25 päivänä helmikuuta 2005 investointihankkeen ensimmäistä vaihetta varten tukea 4 832 595 058 forinttia (19,39 miljoonaa euroa) nykyhintoina (tuen nimellisarvo oli 8 773 422 640 forinttia eli 35,20 miljoonaa euroa). Talous- ja liikenneministeriö puolestaan myönsi 3 päivänä maaliskuuta 2005 tukea 1 875 354 000 forinttia (7,52 miljoonaa euroa) nykyhintoina (tuen nimellisarvo oli 2 142 000 000 forinttia eli 8,60 miljoonaa euroa). Investointihankkeen toista vaihetta varten talous- ja liikenneministeriö myönsi 22 päivänä joulukuuta 2006 tukea 703 879 677 forinttia (2,82 miljoonaa euroa) nykyhintoina (tuen nimellisarvo oli 830 000 000 forinttia eli 3,33 miljoonaa euroa).
- (29) Unkarin viranomaisten mukaan ilmoitetun tuen määrä on tämän perusteella tuen kokonaismäärän ja jo myönnetyn rahoituksen välinen erotus, joka on nykyhintoina 2 381 981 198 forinttia (9,56 miljoonaa euroa) (nimellisinä hintoina 3 845 801 110 forinttia eli 15,43 miljoonaa euroa).
- (30) Tuen jäljelle jäävän, investoinnin toista vaihetta varten myönnettävän osuuden osalta Unkarin viranomaiset ovat keskeyttäneet päätöksentekoprosessin ja odottavat Euroopan komission päätöstä. Ilmoitetun tuen myöntämisen ehtona on siis, että komissio hyväksyy tukiohjelman.

- (31) Unkarin viranomaiset vahvistavat, että hankkeen tukikelpoihin kustannuksiin ei voida myöntää tukea muista alueellisista, paikallisista, kansallisista tai yhteisön lähteistä.
- (32) Unkarin viranomaiset vahvistavat myös, että investointihankkeen ensimmäistä vaihetta koskevat tukihakemukset toimitettiin talous- ja liikenneministeriölle 5 päivänä joulukuuta 2003 ja valtiovarainministeriölle 16 päivänä syyskuuta 2004. Investointihankkeen toista vaihetta koskevat tukihakemukset toimitettiin 28 päivänä maaliskuuta 2005 ja 31 päivänä toukokuuta 2005. Tämä tarkoittaa, että tukihakemukset jätettiin ennen kuin hankkeen ensimmäisen vaiheen työt käynnistyivät 6 päivänä lokakuuta 2004 ja toisen vaiheen työt 20 päivänä kesäkuuta 2005.

2.8 Yleiset sitoumukset

- (33) Unkarin viranomaiset ovat sitoutuneet toimittamaan komissiolle
- jäljennöksen tuen myöntävän viranomaisen ja tuensaajan välisestä, allekirjoitetusta tuki-/investointisopimuksesta kahden kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä,
 - väliraportin (tiedot maksetuista tukimääristä, tukisopimuksen täytäntöönpanosta tai samassa toimipaikassa/tuotantolaitoksessa aloitetuista investointihankkeista) viiden vuoden välein siitä alkaen, kun komissio hyväksyy tuen,
 - yksityiskohtaisen loppuraportin kuuden kuukauden kuluessa viimeisen tukierän maksamisesta ilmoitetun maksuaikataulun mukaisesti.

3. SYYT MUODOLLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISEEN

- (34) Ilmoitettu hanke koskee *dieselhiukkassuodattimiin tarkoitettujen keraamisten substraattien* tuotantoa. Suodattimia asennetaan dieselkäyttöisiin henkilöautoihin ja kevyisiin kuorma-autoihin. IBIDEN HU:n valmistama keraaminen osa on välituote (taso 3). Sitä myydään markkinaehtoin riippumattomille yrityksille, jotka päällystävät substraatin jalometallipinnoitteella. Näin saadaan aikaan pinnoitettu dieselhiukkassuodatin (taso 2). Pinnoitetut dieselhiukkassuodattimet myydään tämän jälkeen pakosarjojen valmistajille (taso 1), jotka toimittavat tuotetta suoraan autotehtaisiin.

⁽¹¹⁾ Verohuojennuksen enimmäismäärä on esitetty nykyhintoina.

⁽¹²⁾ HU 1/2003 "Erytynen investointikannustinjärjestelmä" ja N 504/2004 (ex HU 3/2004) "Kehittämistä tukeva verohuojennus".

- (35) Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio totesi, että Unkarin viranomaiset esittävät merkityksellisten markkinoiden laajaa määritelmää, joka kattaa dieselajoneuvojen pakokaasujen käsittelyjärjestelmien molemmat keskeiset osat eli dieselmoottorin hapetuskatalysaattorin, jäljempänä 'katalysaattori', jolla käsitellään kaasuja (hiilimonoksidia ja hiilivetyä) ja jossain määrin myös hiukkasten liukoista orgaanista ainesta, sekä dieselhiukkassuodattimen, jäljempänä 'hiukkassuodatin' ⁽¹³⁾, joka puhdistaa tehokkaasti hiukkasten liukenemattomasta ainesta eli nokea. Viranomaisten mukaan nämä laitteet ovat keskenään hyvin samankaltaiset, koska molempien tarkoituksena on haitallisten aineiden vähentäminen päästöistä. Sen vuoksi ne kuuluvat samoihin merkityksellisiin markkinoihin. Myös kyseisten osien valmistusmenetelmät ja tuotantotekniikat ovat viranomaisten mukaan samankaltaiset.
- (36) Komissio totesi muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että sillä on epäilyjä tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille EY:n perustamisopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja vuoden 2002 monialaisten puitteiden perusteella. Lisäksi komissio ilmoitti, että Unkarin viranomaisten toimittamat kaksi riippumatonta markkinatutkimusta (joista toisen on laatinut *Frost & Sullivan Ltd*, jäljempänä 'F&S', ⁽¹⁴⁾ ja toisen *AVL List GmbH*, jäljempänä "AVL" ⁽¹⁵⁾) eivät tue viranomaisten näkemystä merkityksellisistä markkinoista.
- (37) Komissiolla oli epäilyksiä sen suhteen, kuuluvatko katalysaattori ja hiukkassuodatin samoihin merkityksellisiin tuotemarkkinoihin eli jälkikäsitellyssä käytettävien laitteiden markkinoihin ja ovatko ne keskenään korvattavissa. Komission lähtökohtana oli muodollisen tutkintamenettelyn käynnistyessä, että merkitykselliset tuotemarkkinat ovat suppeammat ja käsittävät ainoastaan dieselajoneuvojen pakokaasujen käsittelyjärjestelmään liitettävän hiukkassuodattimen substraatin.
- (38) Komissio huomautti ensinnäkin, että hiukkassuodattimen tärkein tehtävä on käsitellä kiinteitä epäorgaanisia ja liukenemattomia hiukkasia (eli nokea), kun taas katalysaattorilla pyritään puhdistamaan haitallisia kaasuja ja hiukkasten sisältämää liukoista orgaanista ainesta, eikä se pysty keräämään nokea. Vaikka nämä tehtävät ovat jossain määrin päällekkäisiä, koska myös pinnoitetulla hiukkassuodattimella käsitellään haitallisia kaasuja jonkin ver-
- ran, on dieselmoottorin pakokaasujen käsittelyjärjestelmään kuitenkin asennettava erillinen katalysaattori. Kumpaakin komponenttia käytetään jatkossakin samanaikaisesti, ja ne on asennettava rinnakkain koko tarkasteltavana olevalla ajanjaksolla (vuoteen 2008 asti). Tulevissa Euro 5- ja Euro 6 -standardien mukaisissa tekniikoissa katalysaattoreita käytetään edelleen hiilimonoksidin, hiilivedyn ja liukoisen orgaanisen aineksen hapettamiseen. Komissio totesikin, että kysyntäpuolella osat eivät näytä olevan keskenään korvattavissa, sillä kyse on kahdesta erillisestä, toisiaan täydentävästä laitteesta.
- (39) Komissio totesi muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään myös, että yhden tutkimuksen mukaan saksalainen Eberspächer esitteli hiljattain todella monikäyttöisen tuotteen, jossa katalysaattorin ja hiukkassuodattimen toiminnot on yhdistetty samaan ke-raamiseen runkoon. Kyseistä tuotetta on käytetty Volkswagenin Passat-mallissa. Komissio on kuitenkin esittänyt epäilyjä siitä, soveltuuko IBIDEN HU:n tuote näin monimuotoiseen käyttöön.
- (40) Lisäksi komissio on todennut, että myös tarjontapuolella korvattavuus on kyseenalaista. Komissio ei ole saanut konkreettisia todisteita siitä, että katalysaattoreihin tarkoitettujen substraattien valmistajat kykenisivät tuottamaan myös hiukkassuodattimiin tarkoitettuja substraatteja samoilla laitteilla, tai päinvastoin, ilman huomattavia ylimääräisiä investointikustannuksia. Korvattavuus on kyseenalaista myös siksi, että hiukkassuodattimen hinta on noin nelinkertainen katalysaattorin hintaan verrattuna.
- (41) Lopuksi komissio totesi, että vaikka tuki näyttää täyttävän kansallisia alueellisia valtiontukia koskevissa vuoden 1998 suuntaviivoissa ⁽¹⁶⁾ asetetut ehdot, komissiolla on kuitenkin epäilyksiä siitä, onko tuensaajan markkinaosuus pienempi kuin vuoden 2002 monialaisten suuntaviivojen 24 kohdan a alakohdassa mainittu 25 prosenttia. Unkarin viranomaisten toimittamien markkinatutkimusten pohjalta vaikuttaa siltä, että IBIDENin määrällinen osuus hiukkassuodattimien Euroopan-markkinoista ylittää merkittävästi 25 prosentin ylärajan sekä ennen investointia että sen jälkeen. Näin ollen vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a alakohdan edellytys ei täyty, jos merkityksellisiksi markkinoiksi katsotaan hiukkassuodattimet. Sen sijaan hiukkassuodattimien ja katalysaattorien yhdistetyillä markkinoilla, jotka ovat merkitykselliset markkinat Unkarin viranomaisten mukaan, IBIDENin markkinaosuus jäisi alle 25 prosentin sekä ennen investointia että sen jälkeen.

4. ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (13) Erot kyseisten lopputuotteiden eli hiukkassuodattimen ja katalysaattorin käytössä heijastavat niiden substraattien erilaisia käyttötarkoituksia. Tässä päätöksessä 'hiukkassuodattimella' tarkoitetaan myös 'hiukkassuodattimen substraattia'.
- (14) *Strategic analysis of the European market for Diesel Particulate Filters*, lokakuu 2006. Frost & Sullivan harjoittaa markkinoihin/teollisuuteen liittyvää konsultointia ja tutkimusta.
- (15) *Market survey on PM reduction after-treatment devices*, maaliskuu 2007. AVL List suunnittelee ja kehittää polttomoottoreita. IBIDEN HU:n AVL:ltä tilaamassa tutkimuksessa väitetään, että katalysaattorit ja hiukkassuodattimet kuuluvat samoihin merkityksellisiin markkinoihin. Tutkimuksessa esitetyt tiedot ja arviot eivät kuitenkaan tue tätä väitettä, vaan tutkimuksen perusteella näyttää siltä, että tuotteet eivät ole korvattavissa keskenään.
- (42) Päätös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, minkä jälkeen seuraavat asianomaiset toimittivat komissiolle huomautuksensa:
- a) tuensaaja eli IBIDEN Hungary Gyártó Kft.,

⁽¹⁶⁾ EYVL C 74, 10.3.1998, s. 9.

b) Aerosol & Particle Technology Laboratory, Thessaloniki, Kreikka, tutkimus- ja teknologiakeskus,

c) Saint-Gobain Industrie Keramik Rödental GmbH, Rödental, Saksa, kilpailija, jäljempänä 'Saint-Gobain',

d) asianomainen, joka on pyytänyt henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999⁽¹⁷⁾ 6 artiklan 2 kohdan nojalla.

(43) Asianomaisten huomautuksia kuvataan lyhyesti seuraavassa.

4.1 IBIDEN HU:n ja Aerosol & Particle Technology Laboratoryn näkemys merkityksellisistä tuotemerkkinoista

(44) Tuensaaja IBIDEN HU sekä Aerosol & Particle Technology Laboratory kannattavat markkinoiden laajaa määrittelyä, joka käsittää kaikki dieselajoneuvojen pakokaasujen käsittelyjärjestelmän osat (ensisijaisesti katalysaattori ja hiukkassuodatin). Niiden mukaan nämä laitteet ovat hyvin samankaltaiset, koska molempien tarkoituksena on haitallisten aineiden vähentäminen päästöistä. Sen vuoksi laitteet kuuluvat samoihin merkityksellisiin tuotemarkkinoihin.

(45) Tämän näkemyksen mukaan katalysaattori ja hiukkassuodatin ovat hiukkasia poistavia järjestelmiä, vaikka IBIDEN HU myöntääkin, että katalysaattori ei puhdistaa tehokkaasti hiukkasten liukenematonta ainesta eli nokea. Asianomaiset vetoavat siihen, että koska IBIDEN HU:n tuote kykenee päätehtävänsä eli noen suodattamisen lisäksi suodattamaan hiilivetyjä ja hiilimonoksidia, se kuuluu samoihin markkinoihin kuin katalysaattori. Autonvalmistajat päättävät itse, kokoavatko ne pakokaasujen käsittelyyn tarkoitettua laitteen kahdesta erillisestä osasta, jotka poistavat kaasumaisia haitallisia aineita ja kiinteitä hiukkasia, vai hyödyntävätkö ne yhtä monikäyttöistä osaa.

(46) IBIDEN HU myöntää kuitenkin lausunnossaan, että vaikka sen valmistama hiukkassuodatin tehostaa osaltaan kaasujen (hiilivedyn ja hiilimonoksidin) puhdistamista, päästörajoitusten noudattaminen edellyttää sekä hiukkassuodattimen että katalysaattorin käyttöä. Laadukas ja pitkälle kehitelty hiukkassuodatin saattaa pienentää ajoneuvoihin asennettavien katalysaattorien kokoa ja alentaa niiden kehitystasetta. Hiukkassuodattimilla on siis huo-

mattava vaikutus katalysaattoreihin ja päinvastoin. Jos jompikumpi laite kehittyy hyvin pitkälle, on toisen laitteen vastaavasti mukauduttava muutoksiin.

(47) Sekä IBIDEN HU:n että Aerosol & Particle Technology Laboratoryn mukaan katalysaattorien ja hiukkassuodattimien teknisessä kehityksessä on nähtävissä suuntaus uuden sukupolven suodattimiin, joissa yhdistyvät kaikki aiemmat edut, ominaisuudet ja tekniikat. Kyse olisi näin ollen katalysaattorin ja hiukkassuodattimen yhdistämisestä samaan runkoon (esimerkiksi Volkswagen on jo asentanut Passat-malleihin neljännen polven jälkikäsitteilylaitteita, joissa on hiukkassuodatin mutta ei katalysaattoria). IBIDEN HU on ilmoittanut, että se valmistaa parhaillaan kolmannen polven⁽¹⁸⁾ hiukkassuodatinta ja kehittää tuotetta jatkuvasti voidakseen muokata siitä sellaisen neljännen polven hiukkassuodattimen, joka hoitaisi kaikki katalysaattorin tehtävät.

(48) IBIDEN HU on vedonnut myös siihen, että toisin kuin muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa komission päätöksessä esitetään, sen valmistaman tuotteen hinta ei todellisuudessa ole nelinkertainen katalysaattorin hintaan verrattuna. IBIDEN HU valmistaa välituotetta, ja lopputuote (pinnoitettu hiukkassuodatin) on luonnollisesti paljon kalliimpi kuin IBIDEN HU:n välituote. Teollisuudenalan kokemusten mukaan laitteen markkinahinta pinnoittamisen, koteloinnin ja eristeen lisäämisen jälkeen ylittää 2,5 kertaa IBIDEN-konsernin ke-raamisen substraatin hinnan. Esimerkiksi vuonna 2007 hiukkassuodattimen markkinahinta oli 453 euroa ja ke-raamisen substraatin (välituotteen) hinta vain [...] euroa, kun taas katalysaattorin markkinahinta oli 102 euroa⁽¹⁹⁾.

(49) Sen lisäksi IBIDEN HU toteaa tarjontapuolen korvattavuuden osalta, että katalysaattorin ja hiukkassuodattimen valmistustekniikka on hyvin samanlainen: suurin ero on, että hiukkassuodattimen valmistusprosessiin on lisätty tiivistämisvaihe ja että leikkaaminen tapahtuu aiemmin kuin katalysaattorin valmistuksessa.

(50) IBIDEN HU esittää myös, että useiden tutkimusten mukaan (esim. Johnson Matthey Japanin laatima selvitys) eräät valmistajat tuottavat kumpaakin tuotetta, mikä hämärtää jakoa katalysaattorien valmistajiin ja hiukkassuodattimien valmistajiin.

⁽¹⁸⁾ IBIDEN HU mainitsee toisiaan seuraavat tuotesukupolvet kuvatesaan tekniikan kehittymistä.

⁽¹⁹⁾ Näyttää kuitenkin siltä, että AVL:n tutkimuksessa mainittu katalysaattorin markkinahinta, 102 euroa, on pinnoitetun katalysaattorin (taso 2) hinta. Siksi katalysaattorin substraatin hintaa olisi alennettava samalla tavalla kuin IBIDEN on muuttanut hiukkassuodattimen substraatin hintaa.

⁽¹⁷⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

4.2 Saint-Gobainin ja henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä pyytäneen asianomaisen näkemys merkityksellisistä markkinoista

- (51) Neljästä asianomaisesta kaksi – Saint-Gobain sekä henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä pyytänyt asianomainen – yhtyi epäilyihin, joita komissio esitti muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä. Kyseiset yritykset katsoivat, että katalysaattori ja hiukkassuodatin eivät ole keskenään korvattavissa olevia tuotteita eivätkä sen vuoksi kuulu samoihin merkityksellisiin tuotemarkkinoihin. Niiden mukaan tässä tapauksessa ainoastaan hiukkassuodattimien markkinat muodostavat merkitykselliset tuotemarkkinat seuraavista syistä.

4.2.1 Ei korvattavuutta kysyntäpuolella

- (52) Asianomaiset korostavat, että katalysaattorien substraattit ja hiukkassuodattimien substraattit poikkeavat toisistaan keskeisiltä ominaisuuksiltaan: katalysaattorin substraatti valmistetaan yleensä joko 400 celsiusasteen lämpötilaa kestävästä ei-huokoisesta kordieritiasta tai ruostumattomasta metallifoliosta. Hiukkassuodattimen substraatin raaka-aineena käytetään tavallisesti 1 000 celsiusasteen lämpötilaa kestävästä huokoista piikarbidiä (aineen on kestettävä korkea lämpötila, jotta suodattimesta voidaan polttaa pois nokea ja ehkäistä näin pinnoitetun suodattimen tukkeutuminen). Koska tuotteiden termiset ominaisuudet ovat hyvin erilaiset, ostajat eivät siis voisi vaihtaa hiukkassuodattimen substraattia katalysaattorin substraattiin tai päinvastoin siinä tapauksessa, että jommankumman tuotteen hinta nousisi huomattavasti.

- (53) Saint-Gobain toteaa, että koska hiukkassuodattimen substraatin valmistuksessa käytettävät aineet ovat laadukkaampia, ero näkyy myös tuotteiden hinnoissa: hiukkassuodattimen substraatin keskihinta (ilman katalyyttipinnoitteen lisäämisen ja koteloinnin kustannuksia) on 120 euroa, kun taas katalysaattorin substraatin vastaava hinta (myös ilman katalyyttipinnoitteen lisäämisen ja koteloinnin kustannuksia) on 12–20 euroa. Saint-Gobain esittää, että hiukkassuodattimien valmistajat eivät selvästikään voi teknisistä syistä siirtyä käyttämään katalysaattorin substraattia (minkä ne muuten tekisivät halvemman hinnan takia). Katalysaattorien valmistajat puolestaan eivät korvaisi katalysaattorin substraattia hiukkassuodattimen substraattilla, sillä toimenpide nostaisi huomattavasti tuotteen hintaa ilman, että saataisiin aikaan vastaavaa hapetus kuin katalysaattorin substraattilla.

- (54) Saint-Gobain ja henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä pyytänyt asianomainen korostavat lisäksi eroja katalysaattorin ja hiukkassuodattimen käytössä⁽²⁰⁾ katalysaattorin ensisijainen tehtävä on hapettaa kemiallisen reaktion avulla eräitä kaasuja, kun taas hiukkassuodattimella pääasiassa suodatetaan nokea mekaanisella menetelyllä. Vaikka hiukkassuodatin suorittaa tietyissä olosuhteissa (toissijaisesti) eräitä katalysaattorin tehtäviä, täydellinen hapetus voidaan saada aikaan ainoastaan asentamalla

kumpikin laite ajoneuvoon. Edes IBIDEN HU:n valmistamaan keraamiseen substraattiin perustuva pinnoitettu hiukkassuodatin ei kykene suorittamaan kaikkia katalysaattorin tehtäviä, sillä sen tarkoituksena on lähinnä varmistaa noen polttamiseen tarvittava lämpötila. Suodattimella ei kuitenkaan ole samanlaista puhdistavaa vaikutusta kuin katalysaattorilla. Asianomaiset toteavat, että monet ajoneuvojen ja autonosien valmistajat olettavat, että katalysaattori ja hiukkassuodatin ovat jatkossakin erillisiä laitteita, jotka asennetaan rinnakkain pakoputkeen.

4.2.2 Ei korvattavuutta tarjontapuolella

- (55) Saint-Gobain ja henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä pyytänyt asianomainen huomauttavat lisäksi, että katalysaattorin substraatin ja hiukkassuodattimen substraatin valmistusmenetelmät ovat selvästi erilaiset: katalysaattorin substraatin perustana käytetty ei-huokoinen kordieritti sintrataan 400 °C:n lämpötilassa. Sitä vastoin hiukkassuodattimen substraatin raaka-aine, piikarbidi (josta myös IBIDEN HU:n substraatti on valmistettu), on valmistettava erittäin korkeassa lämpötilassa (yli 2 000 °C) hapettomassa tilassa. Jo pelkkä valmistuslämpötilan ero on niin merkittävä, että yhtä tärkeimmistä ja kalleimmista valmistuksen osatekijöistä on mahdotonta käyttää kummankin tuotteen valmistuksessa.

- (56) Lisäksi katalysaattorin substraatti on aina yhdestä kappaaleesta valmistettu kennomainen sylinteri, jossa on avoimet kanavat. Sen sijaan hiukkassuodattimen substraatti muodostetaan yleensä liimaamalla yhteen useita suodatinosia, ja suodattimen kanavat suljetaan. Hiukkassuodattimen substraatin tuotanto edellyttää oksidivapaille keraamille tarkoitettua erittäin kuumaa sintrausunia sekä liimaus- ja tiivistyslaitteistoa, joita ei tarvita katalysaattorin substraatin valmistuksessa. Sen vuoksi asianomaiset katsovat, että hiukkassuodatinta ei voi valmistaa katalysaattorin tuotantolinjalla ja päinvastoin.

5. UNKARIN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (57) Unkarin viranomaiset tukevat Aerosol & Particle Technology Laboratoryn ja IBIDEN Hungary Gyártó Kft:n antamia lausuntoja merkityksellisistä tuotemarkkinoista, hinnasta sekä kysynnän ja tarjonnan erityispiirteistä.

- (58) Unkarin viranomaisten mukaan nykyaikaisten dieselajoneuvojen päästöjen rajoittaminen perustuu erilaisten toimintojen yhdistämiseen koko järjestelmän tasolla. Dieselajoneuvojen päästöjen rajoittamisjärjestelmän osien (kuten katalysaattorin ja hiukkassuodattimen) suuri keskinäinen riippuvuus on synnyttänyt moniosaisen toimitusketjun, joka yhdistää substraattien, pinnoitteiden ja pakojärjestelmien valmistajia. Toimitusketjun yksittäisen osan suoritukset vaikuttavat sen vuoksi koko ketjuun. Viranomaiset katsovatkin, että merkityksellinen tuote on dieselmoottoreiden päästöjen rajoittamisjärjestelmä tai dieselmoottorin jälkikäsitteilyjärjestelmä.

⁽²⁰⁾ Erot lopputuotteiden eli hiukkassuodattimen ja katalysaattorin käytössä kuvastavat niiden substraattien erilaisia käyttötarkoituksia.

- (59) Unkarin viranomaisten mukaan IBIDEN HU:n tuote on pakoputkeen asennettava monikäyttöinen osa. Tuote muodostaa yhdessä katalysaattorin kanssa kolmannen polven jälkikäsitteilylaitteen. Lisäksi kyseinen tuote voidaan luokitella välituotteeksi, sillä se pinnoitetaan vasta myöhemmässä vaiheessa. Ilman pinnoitusta tuote ei ole täysin toimiva, eikä sitä voida siksi luokitella lopputuotteeksi eli kolmannen polven hiukkassuodattimeksi. Tätä tukee myös se seikka, että lopputuote on huomattavasti kalliimpi kuin IBIDEN HU:n valmistama välituote. Tällä hetkellä lopputuotteen markkinahinta on 2,5 kertaa korkeampi kuin IBIDEN HU:n valmistaman suodattimen markkinahinta.
- (60) Unkarin viranomaiset esittävät lisäksi, että hiukkassuodatin asennetaan käytännössä useimpiin dieselajoneuvoihin ja että samat valmistajat, jotka käyttävät katalysaattoreita, tarvitsevat myös hiukkassuodatinta. Kysyntä luo tuotteille yhteiset markkinat, sillä samat valmistajat hankkivat tuotteita samanlaisia menetelmiä, samaa infrastruktuuria ja samoja keinoja käyttäen. Tarjontapuolen osalta voidaan todeta, että katalysaattorien ja hiukkassuodattimien valmistajat käyttävät yleensä samanlaisia valmistusmenetelmiä, tuotantotekniikoita ja raaka-aineita. Sekä katalysaattorin että hiukkassuodattimen valmistuksessa käytetään kordierittia. Valmistusmenetelmän vaiheet ovat samanlaiset: raaka-aineen esikäsitteily, sekoittaminen, lämpökäsittely, muotoilu, kuivaus, viimeistely ja karkaisu. Ainoa ero tuotteiden valmistusmenetelmissä on yksi ylimääräinen vaihe (tiivistys) ja toisen vaiheen (leikkaaminen) ajoitus. Sen vuoksi samat valmistajat tarjoavat kumpaakin tuotetta, ja katalysaattori ja hiukkassuodatin kilpailevat keskenään pakokaasujen jälkikäsitteilyjärjestelmien markkinoilla.
- (61) Unkarin viranomaiset korostavat, että IBIDEN HU kykenee valmistamaan hiukkassuodattimien substraatteja samalla laitteistolla ilman huomattavia investointeja, niin kuin mikä tahansa muukin vastaavaa tuotantotekniikkaa soveltava yritys. Koska hiukkassuodatin on katalysaattorin kehittyneempi muoto, tuotteen muuttamisesta aiheutuissa kustannuksissa ei ole kyse alkuinvestoinnista toiseen tuotelinjaan vaan tuotantovälineiden merkittävästä parantamisesta.
- (62) Lisäksi Unkarin viranomaisten mukaan katalysaattorin ja hiukkassuodattimen teknisessä kehityksessä on nähtävissä suuntaus uuden sukupolven suodattimiin, joissa yhdistyvät kaikki aiemmat edut, ominaisuudet ja tekniikat. Kyse olisi näin ollen katalysaattorin ja hiukkassuodattimen yhdistämisestä samaan runkoon. Määriteltäessä merkityksellisiä markkinoita ja markkinaosuutta on otettava huomioon myös katalysaattori, sillä se muodostaa yhdessä hiukkassuodattimen kanssa jälkikäsitteilylaitteen. Yhdessä tuotteet varmistavat, että ajoneuvo täyttää vaatimukset.
- (63) Edellä esitettyjen seikkojen nojalla Unkarin viranomaiset katsovat, että merkitykselliset markkinat voidaan määrittellä ainoastaan dieselajoneuvojen jälkikäsitteilylaitteiden markkinoiksi, jotka käsittävät sekä hiukkassuodattimen että katalysaattorin. Markkinoiden seurantaan erikoistuneen riippumattoman yrityksen (AVL) laatiman tutkimuksen mukaan IBIDENin markkinaosuus dieselajoneuvojen jälkikäsitteilylaitteiden markkinoilla on sekä ennen

investointia että sen jälkeen alle 25 prosenttia ja täyttää näin ollen vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a alakohdassa määritellyn ehdon. Unkarin viranomaiset katsovat sen vuoksi, että komission olisi päätettävä perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan nojalla aloitettu menettely ja tehtävä tukiohjelmasta myönteinen päätös.

6. TUEN ARVIOINTI

6.1 Onko kyseessä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki?

- (64) Komissio katsoi muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, että tuki, jotka Unkarin viranomaiset ovat myöntäneet avustuksen ja verohuojennuksen muodossa IBIDEN Hungary Gyártó Kft:lle voimassa olevien alueellisten tukiohjelmien (HU 1/2003 – ”Erytynen investointikannustinjärjestelmä” ja N 504/2004 ”Kehittämistä tukeva verohuojennus”) perusteella, on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Unkarin viranomaiset eivät ole kiistäneet komission päätelmää.

6.2 Ilmoitusvelvollisuus, tuen laillisuus ja sovellettava lainsäädäntö

- (65) Unkarin viranomaiset täyttivät vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdassa tarkoitetun erikseen ilmoitettavia tukia koskevan velvollisuuden ilmoittaessaan komissiolle toimenpiteestä vuonna 2006.
- (66) Komissio on arvioinut toimenpidettä alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen (2007–2013) ⁽²¹⁾ 63 kohdan ja alaviitteen 58 mukaisesti vuonna 1998 annettujen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen ja vuoden 2002 monialaisten puitteiden pohjalta.

6.3 Onko tuki alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaista?

- (67) Komissio totesi muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, että tuki on myönnetty voimassa olevien alueellisten tukiohjelmien ⁽²²⁾ säännösten puitteissa. Lisäksi se katsoi, että alueellisia valtiontukia koskevissa suuntaviivoissa määriteltyjä yleisiä ehtoja (jotka liittyvät tukikelpoisiin kustannuksiin, alkuinvestointiin aluetukeen oikeutetulla alueella, tuensaajan omaan rahoitusosuuteen, kannustinvaikutukseen, investointiin säilyttämiseen ja tukien kasautumiseen) on noudatettu.

⁽²¹⁾ EUVL C 54, 4.3.2006, s. 13.

⁽²²⁾ HU 1/2003 ”Erytynen investointikannustinjärjestelmä” ja N 504/2004 (ex HU 3/2004) ”Kehittämistä tukeva verohuojennus”.

6.4 Onko tuki vuoden 2002 monialaisten puitteiden mukaista?

6.4.1 Yksi ainoa investointihanke

(68) Vuoden 2002 monialaisten puitteiden 49 kohdassa todetaan, että investointihanketta ei saa jakaa keinotekoisesti alahankkeisiin puitteiden soveltamisen välttämiseksi. Yksi ainoa investointihanke käsittää tietyllä investointipaikalla kolmen vuoden aikana tehdyt kiinteät investoinnit⁽²³⁾. Tuotantopaikalla tarkoitetaan fyysisen tai toiminnallisen yhteyden yhdistämää kiinteiden omaisuuserien muodostamaa kokonaisuutta, jota taloudelliselta kannalta ei voida jakaa ja jolla on tarkoin määritelty tekninen tehtävä ja selvät tavoitteet, kuten tietyn tuotteen tuotanto.

(69) Koska IBIDEN HU on jo aiemmin saanut aluetukea samalla paikalla toteutettua investointihankkeen ensimmäistä vaihetta varten ja koska ilmoitus koskee investointihankkeen toista vaihetta, on arvioitava, muodostavatko kyseiset vaiheet yhden ainoan investointihankkeen.

(70) Komissio huomauttaa tältä osin, että kyseiset investointivaiheet liittyvät samaan tuotantopaikkaan (Keski-Unkarissa sijaitseva Dunavarsány'in teollisuusalue), samaan yritykseen (IBIDEN HU) ja samaan tuotteeseen (dieselmootoreiden hiukkassuodattimiin tarkoitettu keraaminen substraatti) ja että kumpaankin hankkeeseen liittyvät työt käynnistyivät kolmen vuoden kuluessa (ensimmäinen vaihe alkoi vuonna 2004 ja toinen vaihe vuonna 2005). Sen vuoksi komissio katsoo, että vuoden 2002 monialaisten puitteiden 49 kohdassa esitetyt "tuotantopaikan" määritelmän ehdot täyttyvät ja että investoinnin kaksi vaihetta kuuluvat yhteen ja samaan investointihankkeeseen.

(71) Lisäksi komissio toteaa, että Unkarin viranomaiset ovat myöntäneet, että IBIDEN HU:n Dunavarsány'in teollisuusalueelle tekemän investoinnin kaksi vaihetta muodostavat yhden ainoan investointihankkeen.

6.4.2 Tuen intensiteetti

(72) Koska investoinnin ensimmäinen ja toinen vaihe muodostavat yhden ainoan investointihankkeen, on kumpikin vaihe otettava huomioon laskettaessa hankkeelle myönnetyn tuen enimmäisintensiteettiä.

(73) Tukikelpoisten kustannusten suunniteltu määrä on 41 953 072 670 forinttia (168,30 miljoonaa euroa) nykyhintoina, ja aluetukeen sovellettava yläraja on 40 prosenttia nettoavustusekvivalenttina, joten vuoden 2002

⁽²³⁾ Koska investointihankkeet saattavat kestää useita vuosia, kolmen vuoden määräaika lasketaan periaatteessa kunkin hankkeen töiden aloituksesta.

monialaisten puitteiden 21 ja 22 kohdassa esitetyn alentamismekanismin pohjalta laskettu tuen enimmäisintensiteetti on 23,34 prosenttia nettoavustusekvivalenttina.

(74) Koska hankkeelle myönnetyn tuen intensiteetti on 22,44 prosenttia nettoavustusekvivalenttina eikä se näin ollen ylitä alentamismekanismin mukaisesti sallittua tuen enimmäisintensiteettiä (23,34 prosenttia NAE), tukipaketin intensiteetti ei ylitä aluetuen muutettua ylärajaa.

6.4.3 Onko tuki monialaisten puitteiden 24 kohdan a ja b alakohdassa määriteltyjen sääntöjen mukaista?

(75) Koska tuen kokonaismäärä, joka on 9 793 809 933 forinttia (39,29 miljoonaa euroa) nykyhintoina, ylittää erikseen ilmoitettaville tuille asetetun 30 miljoonan euron ylärajan, on tutkittava, vastaako tuki vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a ja b alakohdan sääntöjä.

(76) Komissio tekee päätöksen vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdassa tarkoitetuille suurille investointihankkeille myönnettävän alueellisen tuen hyväksymisestä sen perusteella, mikä on tuensaajan markkinaosuus ennen investointia ja sen jälkeen sekä millaista kapasiteettia investoinnilla on luotu. Jotta komissio voisi suorittaa vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen tutkimukset, on sen ensin määriteltävä investoinnin kohteena oleva tuote (tuotteet), merkitykselliset tuotemarkkinat ja merkitykselliset maantieteelliset markkinat.

6.4.3.1 Tuote, jota investointihanke koskee

(77) Vuoden 2002 monialaisten puitteiden 52 kohdan mukaan "asianomaisella tuotteella" tarkoitetaan investointihankkeessa tarkoitettua tuotetta ja soveltuviissa tapauksissa sitä kuluttajan mielestä (tuotteiden ominaisuuksien, hintojen ja käyttötarkoituksen vuoksi) korvaavaa tuotetta taikka tuottajan kannalta (tuotantolaitteiden joustavuuden vuoksi) korvaavaa tuotetta. Kun hanke koskee välituotetta, jota ei juurikaan myydä markkinoilla, kyseinen tuote voi käsittää myös tuotantoketjun jälkipään tuotteet.

(78) Ilmoitettu hanke koskee *dieselhiukkassuodattimiin tarkoitettujen keraamisten substraattien* tuotantoa. Hiukkassuodatin on ajoneuvon osa, joka liitetään dieselajoneuvojen pakojärjestelmään ja joka puhdistaa moottorin käydessä syntyviä pakokaasuja.⁽²⁴⁾

⁽²⁴⁾ Nykyisten EU:n säädösten mukaan hiukkassuodattimet eivät ole pakollisia, mutta suodattimia asennetaan jo joihinkin ajoneuvoihin. Syyskuussa 2009 tulevat voimaan uudet raja-arvot, joita sovelletaan dieselkäyttöisten henkilöautojen uusiin malleihin (M₁-luokka) sekä sellaisiin kevyisiin kuorma-autoihin, joiden vertailumassa on enintään 2 610 kiloa (N₁-luokan alaluokka I) (näitä raja-arvoja aletaan soveltaa N₁- ja N₂-luokan alaluokkiin II ja III kuuluvuihin ajoneuvoihin syyskuussa 2010). Käytännössä hiukkassuodatin on tämän jälkeen pakko asentaa, jotta ajoneuvo ei ylittäisi usia raja-arvoja.

- (79) IBIDEN HU:n valmistama keraaminen osa on väli tuote. Tehtaassa tapahtuvan valmistuksen (taso 3) jälkeen tuote myydään IBIDEN Deutschland GmbH:n⁽²⁵⁾ kautta markkinaehdoilla riippumattomille yrityksille (tärkeimpiä asiakkaita ovat [...], [...] ja [...]), jotka lisäävät substraattiin jalometallipinnoitteen. Näin hiukkassuodattimesta tulee pinnoitettu hiukkassuodatin (taso 2). Pinnoitetut hiukkassuodattimet myydään tämän jälkeen pakosarjojen valmistajille (taso 1), jotka toimittavat tuotetta suoraan autotehtaisiin. Keraamisen substraatin loppukäyttäjät ovat dieselajoneuvot ja kevyet kuorma-autot.
- (80) Investointihankkeessa ei tuoteta muita markkinoilla myytäviä tai IBIDEN-konsernin muissa tuotantolaitoksissa käytettäviä tuotteita. Unkarin viranomaiset vahvistivat, että tukea saavassa tehtaassa ei ole tarkoitus valmistaa ilmoituksessa mainittujen tuotteiden lisäksi muita tuotteita viiden vuoden aikana hankkeen päättymisestä/täyden tuotantokapasiteetin saavuttamisesta.
- (81) Edellä esitettyjen syiden pohjalta komissio katsoo, että dieselkäyttöisiin henkilöautoihin ja kevyisiin kuorma-autoihin asennettaviin hiukkassuodattimiin tarkoitettu keraaminen substraatti on investointihankkeen kohteena oleva tuote.
- b) pakokaasujen jälkikäsitelyä soveltavat tekniikat, joilla säännellään päästöjä (esillä olevan asian kannalta merkityksellinen vaihtoehto).
- (84) Dieselmoottorien pakokaasut sisältävät haitallisia aineita, kuten huomattavia määriä kiinteitä hiukkasia (esimerkiksi nokea ja liukoista orgaanista ainetta⁽²⁶⁾) ja haitallisia kaasuja (kuten hiilivetyjä, hiilimonoksidia ja typen oksideja). Näitä aineita käsittelee ajoneuvoihin asennettu *pakokaasujen puhdistusjärjestelmä*.
- (85) Järjestelmä käsittää eräitä osia, joilla puhdistetaan haitallisia aineita. Yleisesti ottaen nämä osat voidaan jakaa 1) kaasumaisia osia puhdistaviin ja 2) kiinteitä hiukkasia (mm. nokea) puhdistaviin laitteisiin. Dieselkäyttöisissä henkilöautoissa ja kevyissä kuorma-autoissa käytetään seuraavaa kahta päästöjen jälkikäsitelylaitetta, joilla on merkitystä esillä olevan asian kannalta:

6.4.3.2 Merkitykselliset tuotemarkkinat ja maantieteelliset markkinat

- (82) Jotta merkitykselliset tuotemarkkinat voidaan määritellä, on tutkittava, mitä muita tuotteita voitaisiin pitää vuoden 2002 monialaisten puitteiden 52 kohdassa tarkoitettuina tuotteina, joilla investointihankkeen kohteena oleva tuote voitaisiin korvata. Komissio on ottanut huomioon sekä asianomaisten että Unkarin viranomaisten esittämät huomautukset ja tutkinut, millaiset tuotteet voisivat korvata hiukkassuodattimen. Seuraavassa on lyhyt tiivistelmä kyseisestä analyysistä.
- 1) **Katsaus pakokaasujen puhdistusjärjestelmään**
- (83) Pakokaasujen vähentäminen on erittäin monimutkainen asia, jossa on otettava huomioon teknologian, polttoaineen kulutuksen, ajotapahtuman, kestävyyyden ja kustannusten vuorovaikutus. Toimenpiteet pakokaasujen vähentämiseksi voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään:
- a) palamisjärjestelmän kehittäminen siten, että moottorin pakokaasupäästöjä voidaan vähentää, ja
- a) Dieselmoottorin hapetuskatalysaattori, jolla pyritään neutraloimaan haitalliset kaasut (lähinnä hiilivedyt ja hiilimonoksidi). Lisäksi katalysaattori poistaa kiinteissä hiukkasissa olevaa liukoista ainesta tietyissä olosuhteissa (toissijaisesti). Se ei kuitenkaan kykene käsittelemään nokea. Samoin kuin hiukkassuodatin, hapetus-katalysaattorikin on kiinteä kappale, jonka läpi pakokaasut johdetaan. Virtauksen aikana pakokaasu joutuu kemialliseen reaktioon substraatin seinämässä olevien katalysoivien aineiden (platina ja palladium) kanssa. Vuodesta 2000 lähtien katalysaattoreita on asennettu käytännössä kaikkiin dieselkäyttöisiin henkilöautomalleihin Euroopan talousalueella, jotta autot täyttäisivät haitallisia kaasuja koskevat tiukentuneet päästörajotukset.
- b) Dieselhiukkassuodatin, jolla kerätään kiinteiden hiukkasten liukenematonta ainesta eli nokea. Tähän päästään mekaanisen suodatuksen avulla. Pakokaasu virtaa hiukkassuodattimen kennomaiseen rakenteeseen, missä sen on pakko kulkea suodattimen seinämien kautta, sillä suodattimen kanavat tukitaan vuorotellen. Substraatti toimii suodattimena, jonka seinämiin noki kertyy. Koska hiukkassuodatin tukkeutuu ajoittain, on nokea poistettava polttamalla, jotta suodatin kykenisi toimimaan (suodattimen regenerointi).

⁽²⁵⁾ Unkarin viranomaiset vahvistivat, että IBIDEN Deutschland GmbH on myynti- ja markkinointiyritys, joka ei valmista pakokaasujen käsittelyssä käytettäviä autonosia. Myöskään mikään muu IBIDEN-konserniin kuuluva yritys ei osallistu IBIDEN HU:n valmistamien osien jatkokäsittelyyn.

⁽²⁶⁾ Esimerkiksi moottorin voiteluöljystä tai polttoaineesta peräisin oleva liukoinen aines.

- (86) Hiukkassuodattimien sarjatuotanto käynnistyi vuonna 2000, jolloin suodattimia asennettiin Peugeot'n dieselkäyttöiseen 607-malliin. Sen jälkeen suodatin on yleistyntynyt huomattavasti, ja 3–4 viime vuoden aikana kasvu on ollut valtavaa. Kasvu johtuu osittain verohuojennuksista, joita useissa maissa on myönnetty hiukkassuodattimella varustetuille dieselajoneuvoille, ja osittain kuluttajien ympäristömyönteisemmistä asenteista sekä päästönormien – erityisesti hiukkaspäästöihin sovellettavien raja-arvojen – kiristymiseen kohdistuvista odotuksista (Euroopan talousalueella päästöjen vähentämistä sääntelevät Euro-standardit). On odotettavissa, että ennen kuin Euro 5 -standardi⁽²⁷⁾ tulee voimaan vuonna 2009, hiukkassuodatin asennetaan yhä suurempaan osaan dieselajoneuvoista. Tämän kehityssuuntauksen ansiosta hiukkassuodattimien markkinat laajenevat edelleen tulevina vuosina.
- (87) Hiukkassuodattimet voidaan jakaa eri tyyppeihin suodattimen raaka-aineen (esim. keraami, kordieriitti tai metalli) ja suodattimen regeneraatiotavan perusteella. Regeneraatiota tarvitaan kertyneiden hiukkasten poistamiseen (polttamiseen). Käytännössä tähän päästään joko käyttämällä polttoaineeseen sekoitettua lisäainetta, joka alentaa hapettumislämpötilaa (tällaista suodatinta kutsutaan pinnoittamattomaksi hiukkassuodattimeksi, jonka polttoaineeseen on lisätty katalyyttia), tai substraatin seinämän peittävää jalometallipinnoitetta, joka edistää palamisprosessia (tätä suodatintyyppiä kutsutaan pinnoitetuksi hiukkassuodattimeksi tai päällystetyksi katalysoiduksi hiukkassuodattimeksi).
- (88) Jalometallipinnoitteen ansiosta tällainen hiukkassuodatin puhdistaa kemiallisessa hapetusprosessissa jonkin verran myös hiilivetyä ja hiilimonoksidia. IBIDEN HU:n tuote kuuluu tähän ryhmään. Se on keraaminen substraatti, joka pinnoitetaan ja asennetaan sen jälkeen pakokaasujen puhdistusjärjestelmään.
- 2) Merkityksellisten tuotemerkkinoiden määrittelmä asianomaisten ja Unkarin viranomaisten esittämien näkemysten pohjalta**
- (89) Komissio esitti muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä useita epäilyksiä (joita on kuvattu edellä) siitä, voidaanko katalysaattoria ja hiukkassuodatinta pitää keskenään korvattavissa olevina tuotteina, jotka kuuluvat samoihin merkityksellisiin tuotemarkkinoihin.
- (90) Komissio toteaa, että tuensaajan eli IBIDEN HU:n, Aerosol & Particle Technology Laboratoryn ja Unkarin viranomaisten esittämät seikat eivät ole poistaneet komission alkuperäisiä epäilyksiä. Saint-Gobainin sekä henkilöllisyy-
- tensä luottamuksellista käsittelyä pyytäneen asianomaisen esittämät näkemykset ovat päinvastoin vahvistaneet komission epäilyksiä. Komissio esittää erityisesti seuraavaa.
- (91) Hiukkassuodattimen substraatti ja katalysaattorin substraatti eivät kuulu samoihin merkityksellisiin tuotemarkkinoihin, sillä niiden ominaisuudet ovat erilaiset. Sen vuoksi tuotteet eivät ole korvattavissa keskenään kysyntä- tai tarjontapuolella.
- (92) Kysynnän osalta komissio toteaa, että tuotteiden ominaisuudet ja käyttötarkoitukset ja substraattien hinnat eroavat huomattavasti:
- a) Kuten asianomaiset ovat osoittaneet, katalysaattorin substraatti valmistetaan yleensä ei-huokoisesta kordieriitista. Substraatin raaka-aineen on kestävä katalysaattorin sisällä esiintyvää noin 400 °C:n lämpötilaa. Sen sijaan hiukkassuodattimen substraatti valmistetaan yleensä piikarbidista. Substraatti on valmistettava huokoisesta materiaalista, jotta voidaan varmistaa noen suodatus. Hiukkassuodattimen edellyttämän regeneraation vuoksi substraatti on valmistettava sellaisesta aineesta, joka kykenee kestämaan erittäin korkeaa lämpötilaa (pinnoitettujen hiukkassuodattimien kohdalla noin 1 000 °C) ja myös toistuvia lämpöiskuja. Jos jommankumman tuotteen hinta nousisi huomattavasti, ostajat eivät siis voisi vaihtaa hiukkassuodattimen substraattia katalysaattorin substraattiin tai päinvastoin tuotteiden erilaisten termisten ominaisuuksien vuoksi.
- b) Komissio yhtyy hinnan osalta Saint-Gobainin ja henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä pyytäneen asianomaisen näkemykseen ja toteaa, että katalysaattorin substraatin ja hiukkassuodattimen substraatin hinnat eroavat toisistaan huomattavasti, sillä hiukkassuodattimen substraatin valmistuksessa käytettävät aineet ovat laadukkaampia ja siten kalliimpia (esimerkiksi hiukkassuodattimen substraatin tuotanto edellyttää oksidivapaille keraameille tarkoitettua erittäin kuumaa sintrausuunaa). Asianomaisten lausunnon mukaan hiukkassuodattimen substraatin keskimääräinen yksikköhinta (ilman katalyyttipinnoitteen lisäämisen ja koteloinnin kustannuksia) on 120–180 euroa, kun taas katalysaattorin substraatin hinta (myös ilman katalyyttipinnoitteen lisäämisen ja koteloinnin kustannuksia) on 12–20 euroa. Hintaeron perusteella voidaan todeta, että hiukkassuodattimen substraatti ei kuulu samoihin markkinoihin kuin katalysaattorin substraatti, sillä hiukkassuodattimen substraatin (taso 2) valmistajat eivät voi teknisistä syistä siirtyä käyttämään katalysaattorin substraattia (minkä ne muuten tekisivät halvemmän hinnan takia). Katalysaattorien valmistajat puolestaan eivät korvaisi katalysaattorin substraattia hiukkassuodattimen substraattilla, sillä toimenpide nostaisi huomattavasti tuotteen hintaa ilman, että saataisiin aikaan vastaavaa hapetus kuin katalysaattorin substraattilla.

⁽²⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2007, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2007, moottoriajoneuvojen tyyppi hyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta (EUVL L 171, 29.6.2007, s. 1).

- c) Tuotteiden käyttötarkoituksen osalta komissio toteaa asianomaisten lausuntojen pohjalta, että katalyysaattorin ensisijainen tehtävä on hapettaa kemiallisen reaktion avulla eräitä dieselajoneuvoissa syntyviä pakokaasuja, jotta niistä tulisi vähemmän haitallisia. Hiukkassuodattimen ensisijainen tehtävä puolestaan on poistaa nokea mekaanisen suodatusprosessin avulla. Vaikka hiukkassuodatin suorittaa tietyissä olosuhteissa (toissijaisesti) eräitä katalyysaattorin tehtäviä, täydellinen hapetus voidaan saada aikaan ainoastaan asentamalla ajoneuvon molemmat. Lisäksi katalyysaattori ei suorita hiukkassuodattimen tehtäviä, sillä se ei suodata nokea. Ajoneuvojen ja autonosien valmistajat olettavat, että katalyysaattori ja hiukkassuodatin ovat jatkossakin erillisiä laitteita, jotka asennetaan rinnakkain pakoputkeen ⁽²⁸⁾.
- d) IBIDEN HU:n valmistamassa hiukkassuodattimen substraattissa olevien katalyyttien avulla aikaansaadulla hapetuksella pyritään varmistamaan noen polttamiseen tarvittava lämpötila. Sillä ei kuitenkaan saada aikaan vastaavaa puhdistavaa vaikutusta kuin katalyysaattorilla. Kuten asianomaisten lausunnoista on käynyt ilmi, IBIDEN HU:n monikäyttöiseksi mainittu tuote ei poista pakokaasujen puhdistusjärjestelmään asennettavan itsenäisen katalyysaattorin tarvetta. Unkarin viranomaiset ja tuensaaja myöntävät myös, että nykyisten sääntöjen takia IBIDEN HU:n monikäyttöinen tuote on jatkossakin asennettava rinnakkain katalyysaattorin kanssa.
- e) Komissio toteaa, että IBIDEN HU:n ja Unkarin viranomaisten luottamus katalyysaattorin ja hiukkassuodattimen yhdistetyn muodon yleistyvään käyttöön saattaa kyllä vastata päästöjen sääntelyteknologian tulevaa kehitystä, mutta se ei kuitenkaan vastaa nykytilannetta, joka on nimenomaan ollut komission tarkastelun kohteena. Tarkasteltavana olevalla ajanjaksolla (vuosina 2003–2008 eli investointihankkeen aloittamista edeltävästä vuodesta hankkeen päättymistä seuraavaan vuoteen) hiukkassuodatin ja katalyysaattori ovat siis edelleen erillisiä tuotteita, jotka on asennettava ajoneuvon rinnakkain. Kuten eräässä tutkimuksessa esitetystä markkina-arvioista käy ilmi, katalyysaattori on tarkasteltavana olevalla ajanjaksolla edelleen tärkein kaikkiin dieselajoneuvoihin asennettava osa, jolla säädelään ajoneuvon päästöt. Tutkimus vahvistaa lisäksi näkemystä, että tulevissa Euro 5- ja Euro 6 -standardien mukaisissa tekniikoissa katalyysaattoreita käytetään edelleen hiilimonoksidin, hiilivedyn ja liukoisen orgaanisen aineksen hapettamiseen.
- f) Komissio toteaa myös, että teollisuuden konsultti- ja tutkimustoimintaa harjoittavan Frost & Sullivanin laatima markkinatutkimus ei koske katalyysaattoreita, sillä
- siinä tarkastellaan ainoastaan hiukkassuodattimen merkitystä itsenäisenä, hiukkasten käsittelyyn tarkoitettuna tuotteena.
- (93) Tarjontapuolen osalta voidaan todeta, että katalyysaattorin substraatin ja hiukkassuodattimen substraatin valmistusmenetelmissä on eroja. Koska hiukkassuodattimen substraatin on kestävä kuumuutta, substraatin raaka-aine (yleensä piikarbidi) valmistetaan erittäin korkeassa lämpötilassa hapettomassa ympäristössä. Katalyysaattorin substraatin valmistuksen yleisin raaka-aine eli kordieriitti puolestaan sintrataan olennaisesti matalammassa lämpötilassa. Lisäksi katalyysaattorin substraatti on yhdestä kappaleesta valmistettu kennomainen sylinteri, kun taas hiukkassuodattimen substraatti valmistetaan liimaamalla yhteensä useita suodatinkappaleita. Lisäksi hiukkassuodattimessa kanavat tukitaan toisin kuin katalyysaattorissa. Sen vuoksi hiukkassuodattimen substraatin valmistuksessa tarvitaan oksidivapaille keraameille tarkoitettua erittäin kuumaa sintrausunia sekä liimaus- ja tiivistyslaitteistoa, joita ei tarvita katalyysaattorin substraatin valmistuksessa. Näyttää siis siltä, että hiukkassuodattimen substraattia ja katalyysaattorin substraattia ei ole mahdollista valmistaa samalla tuotantolinjalla ilman merkittäviä lisäkustannuksia.
- (94) IBIDEN HU ja Unkarin viranomaiset väittävät, että koska eräät valmistajat valmistavat kumpaakin tuotetta, on katalyysaattorien ja hiukkassuodattimien valmistajien välinen ero häviämässä. Komissio kuitenkin katsoo, ettei asian kannalta ole merkityksellistä, voiko sama valmistaja valmistaa kumpaakin tuotetta. Olennaista on, voidaanko kummankin substraatin valmistuksessa käyttää samaa laitteistoa ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Tätä seikkaa eivät asianomaiset tai Unkarin viranomaiset ole kyenneet näyttämään toteen. Ne eivät ole toimittaneet konkreettisia todisteita siitä, että katalyysaattoreihin tarkoitettujen substraattien tuottajat valmistaisivat hiukkassuodattimien substraatteja, tai päinvastoin, samoilla laitteilla ilman huomattavia ylimääräisiä investointikustannuksia.
- (95) Komissio katsoo edellä esitettyjen seikkojen osalta, että vaikka katalyysaattori ja hiukkassuodatin kuuluvat yhdessä useiden muiden laitteiden (kuten pakokaasujen typpioksidipitoisuutta vähentävä Lean NOx Trap) kanssa dieselkäyttöisten henkilöautojen tai kevyiden kuorma-autojen jälkikäsitely- tai päästöjen rajoittamisjärjestelmään, tuotteiden asentaminen rinnakkain samaan pakoputkeen tai niiden kehityksen keskinäinen riippuvuus eivät kuitenkaan riitä tekemään niistä kysynnän tai tarjonnan näkökulmasta keskenään korvattavissa olevia tuotteita. Komission mukaan katalyysaattori ja hiukkassuodatin ovat erilliset tuotteet, joilla on toisistaan poikkeavat ominaisuudet ja käyttötarkoitus ja jotka ovat erihintaisia. Tarjontapuolen korvattavuudesta voidaan todeta, että katalyysaattorin substraatin ja hiukkassuodattimen substraatin valmistusmenetelmät ovat erilaiset, joten tuotteet eivät ole korvattavissa keskenään myöskään tarjontapuolella.

⁽²⁸⁾ Tätä Saint-Gobainin esittämää näkemystä tukevat useat lausunnot, joita General Motorsin, DaimlerChryslerin, Johnson Mattheyn, Hyundain ja Arvin Meritorin edustajat ovat antaneet vuonna 2007 erilaisissa asiantuntijakokouksissa.

- (96) Edellä esitettyjen seikkojen pohjalta komissio toteaa päätöksessään, että merkitykselliset tuotemarkkinat kattavat pelkästään dieselkäyttöisten henkilöautojen ja kevyiden kuorma-aitojen pakojärjestelmiin asennettavissa hiukkassuodattimissa tarvittavat substraattit.

3) Merkitykselliset maantieteelliset markkinat

- (97) Komissio katsoi muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, että merkitykselliset maantieteelliset markkinat muodostuvat Euroopan talousalueesta, sillä päästöjä koskevat säännökset sekä polttoaineen laatustandardit ovat kyseisellä alueella erilaiset kuin kolmansissa maissa. Lisäksi dieselajoneuvojen osuus on pienempi muilla autoalan suurilla markkina-alueilla. ⁽²⁹⁾ Dieselkäyttöisiin kevyisiin kuorma-autoihin tarkoitettujen jälkikäsitteilylaitteiden kysyntä on tällä hetkellä hyvin vähäistä Euroopan talousalueen ulkopuolella. Dieselajoneuvojen jälkikäsitteilylaitteiden maantieteellisten markkinoiden odotetaan laajenevan vasta vuodesta 2008 alkaen, kun markkinoille tulee kehittyneempiä laitteita, jotka täyttävät eräiden kolmansien maiden asettamat päästövaatimukset.

- (98) Asianomaiset tai Unkarin viranomaiset eivät ole kiistäneet tätä päätelmää. Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että hiukkassuodattimien merkitykselliset maantieteelliset markkinat käsittävät Euroopan talousalueen.

6.4.3.3 Markkinaosuus

- (99) Vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a alakohdan mukaan investointihankkeelle, johon sovelletaan erikseen ilmoitettavia tukia koskevaa velvoitetta, ei voida myöntää investointitukea, jos tuensaajan osuus kyseisen tuotteen myynnistä on yli 25 prosenttia ennen investointia tai sen jälkeen.
- (100) Jotta voidaan tutkia, täyttääkö hanke vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a alakohdassa esitetyn ehdon, on määriteltävä tuensaajan markkinaosuus konsermitasolla ennen investointia ja sen jälkeen. Koska IBIDEN HU:n investointi käynnistyi vuonna 2004 ja täyteen tuotantokapasiteettiin (2,4 miljoonaa yksikköä vuodessa) oli tarkoitus päästä vuoteen 2007 mennessä, komissio on tarkastellut markkinaosuuksia vuosina 2003 ja 2008.
- (101) Unkarin viranomaiset vahvistivat, että IBIDENillä ei ole keraamien alalla yhteisyrityksiä tai pitkäaikaisia markkinointisopimuksia muiden yritysten kanssa.
- (102) Unkarin viranomaiset ovat toimittaneet komissiolle Frost & Sullivan Ltd:ltä ja AVL List GmbH:lta saamansa markkinatiedot. IBIDEN-konsernin osuutta hiukkassuodatti-

mien Euroopan-markkinoista ennen hankkeen käynnistymistä ja hankkeen päätyttyä kuvataan taulukossa III määrällisesti.

Taulukko III

IBIDEN-konsernin markkinaosuus Euroopassa

(tiedot ovat yksikköinä)		
	2003	2008
IBIDEN-konsernin myynti	(...)	(...)
Hiukkassuodattimien markkinat yhteensä	702 000	6 340 000
Osuus hiukkassuodattimien markkinoista	[...] %	[...] %

Lähde: Frost & Sullivan Ltd. ⁽³⁰⁾

- (103) Unkarin viranomaisten toimittamat tutkimukset osoittavat, että IBIDEN-konsernin määrällinen ⁽³¹⁾ osuus hiukkassuodattimien Euroopan-markkinoista sekä ennen investointia että sen jälkeen on [...]–[...] prosenttia ja ylittää siten merkittävästi 25 prosentin ylärajan ⁽³²⁾. Vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a alakohdassa mainittu ehto ei siis täyty.

⁽³⁰⁾ AVL:n keräämien tietojen mukaan markkinat ovat jonkin verran pienemmät kuin F&S on esittänyt, mistä aiheutuu ristiriitoja, sillä tuensaajan myynti Euroopassa ennen investointia (eli vuonna 2003) on suurempi kuin AVL:n arvioima kokonaisynti. Sen vuoksi hiukkassuodattimien markkinoiden osalta käytetään F&S:n tutkimuksessa esitettyjä tietoja, koska niistä ei aiheudu samanlaisia ristiriitoja. Lisäksi F&S:n ilmoittamat suuremmat luvut ovat edullisemmat tuensaajan kannalta. Tosin markkinaosuus ylittää siinäkin tapauksessa huomattavasti 25 prosentin ylärajan. F&S:n tutkimuksessa ilmoitetaan suoraan markkinoilla myytyjen tai todennäköisesti myytävien hiukkassuodattimien lukumäärä kaikkien hiukkassuodattimien valmistajien osalta. Mainittakoon, että vaikka tutkimus koskee hiukkassuodattimia eli lopputuotteita, myytyjen substraattien määrä vastaa käytännössä myytyjen hiukkassuodattimien määrää.

⁽³¹⁾ IBIDEN HU:n valmistama keraaminen substraatti on välituote, jota muokataan edelleen (esim. pinnoittamalla tai koteloimalla) arvoketjun myöhemmissä vaiheissa (riippumattomissa yritysissä). Koska komissiolle toimitetuista tutkimuksista ilmenevät määrälliset tiedot koskevat ainoastaan valmiita hiukkassuodattimia, joiden hinta on huomattavasti korkeampi kuin IBIDENin tuotteen, ja koska komissiolle ei ole toimitettu luotettavia tietoja välituotteen hinnasta, komissio katsoo, että tässä tapauksessa markkinaosuutta on arvioitava määrien perusteella. Joka tapauksessa jos IBIDEN myy hiukkassuodattimen substraattia hinnalla, joka on hyvin lähellä keskimääräistä markkinahintaa, olisi määrällisten tietojen pohjalta laskettu markkinaosuus hyvin samankaltainen.

⁽³²⁾ Saint-Gobainin toimittamien tietojen perusteella IBIDENin markkinaosuus myynnin arvolla mitattuna olisi Euroopan talousalueella yli 25 prosenttia myös hiukkassuodattimien ja katalyysaattorien hypoteettisilla yhteisillä markkinoilla. AVL:n tutkimus (laadittu tuensaajan pyynnöstä) ei kuitenkaan tue tätä väitettä, sillä sen mukaan katalyysaattorin hinta on huomattavasti korkeampi ja siten myynnin arvon perusteella laskettu markkinaosuus olisi yhteisillä markkinoilla alle 25 prosenttia (Näyttää kuitenkin, että AVL:n tutkimuksessa käytetty katalyysaattorin markkinahinta on tuotteen hinta tasolla 2 tapahtuvan pinnoituksen jälkeinen. Tämä selittäisi, miksi AVL:n mainitsema hinta on huomattavasti korkeampi kuin Saint-Gobainin ilmoittama katalyysaattorin substraatin hinta). Käytettävissä olevien tietojen pohjalta ei siis voida päätellä, olisiko myynnin arvon pohjalta laskettu IBIDENin osuus Euroopan talousalueen hypoteettisista yhteisistä markkinoista yli vai alle 25 prosenttia.

⁽²⁹⁾ AVL:n markkinatutkimuksessa todetaan, että voidakseen toimia tehokkaalla ja kestäväällä tavalla nykyiset pakokaasujen käsittelyjärjestelmät tarvitsevat rikitöntä dieselpolttoainetta. Vähärikkisiä dieselpolttoaineita alettiin myydä EU:ssa vuonna 2005, ja niiden käyttö muuttuu pakolliseksi vuonna 2009.

6.4.3.4 Tuotantokapasiteetin kasvu / markkinoiden kasvun analyysi

- (104) Vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdassa todetaan, että erikseen ilmoitettavat hankkeet eivät ole oikeutettuja investointitukeen, jos jompikumpi 24 kohdassa esitetyistä ehdoista ei täyty. Vaikka vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a alakohdassa esitetty ehto ei täyty, kuten edellä on esitetty, komissio on tutkinut myös, täyttääkö investointihanke saman kohdan b alakohdassa esitetyn ehdon. Vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan b alakohdan mukaan erikseen ilmoitettava hanke ei ole oikeutettu investointitukeen, jos hankkeella luotu kapasiteetti on yli 5 prosenttia markkinoiden koosta mitattuna asianomaisen tuotteen todettavissa olevana kulutuksena, jollei todettavissa olevan kulutuksen keskimääräinen vuotuinen kasvu viiden edellisen vuoden aikana ylitä Euroopan talousalueen BKT:n keskimääräistä vuotuista kasvua.
- (105) Komissio toteaa tässä yhteydessä, että kuten taulukosta IV käy ilmi, hiukkassuodattimien Euroopassa todettavissa olevan kulutuksen keskimääräinen vuotuinen kasvu (kokonaisymyynnistä mitattuna) viiden edellisen vuoden aikana ylittää reippaasti Euroopan talousalueen BKT:n keskimääräisen vuotuisen kasvun ⁽³³⁾.

Taulukko IV

Analyysi markkinoiden kasvusta

(Yksikkömyynti)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	CAGR (*)
Hiukkassuodatin	29 000	290 000	702 000	1 169 000	1 791 000	2 957 000	152,17 %
BKT (miljoonaa euroa, vuoden 1995 hintoina) (EU-27)	8 197 605,0	8 295 193,5	8 402 482,6	8 610 427,6	8 765 680,7	9 027 663,9	1,95 %

(*) CAGR: Compound Annual Growth Rate

- (106) Komissio katsoo siis, että tarkasteltavana oleva tuki täyttää vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan b alakohdan ehdon, mutta kuten edellä on esitetty, se ei täytä saman kohdan a alakohdassa esitettyä ehtoa.

6.5 Tuen kielteiset vaikutukset sekä päätelmät

- (107) Aluetukea koskevien sääntöjen mukaisesti IBIDEN HU:lle on jo myönnetty voimassa olevien aluetukiohjelmien ⁽³⁴⁾ perusteella tukea, jonka määrä on 7 411 828 735 forinttia (29,73 miljoonaa euroa) nykyhintoina (nimellisinä hintoina 11 745 422 640 forinttia eli 47,12 miljoonaa euroa). Tuen määrä vastaa vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdassa erikseen ilmoitettaville tuille asetettua ylärajaa. Ilmoitetun tuen määrä on tuen kokonaismäärän ja jo myönnetyn tuen välinen erotus, joka on 2 381 981 198 forinttia (9,56 miljoonaa euroa) nykyhintoina (nimellisinä hintoina 3 845 801 110 forinttia eli 15,43 miljoonaa euroa).
- (108) Vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdassa todetaan, että erikseen ilmoitettavat hankkeet eivät ole oikeutettuja investointitukeen, jos jompikumpi 24 kohdassa esitetyistä ehdoista ei täyty. Kuten edellä on osoitettu, tarkasteltavana oleva tuki ei täytä vuoden 2002 monialaisten puitteiden 24 kohdan a alakohdassa esitettyä ehtoa, koska IBIDEN-konsernin osuus hiukkassuodattimien Euroopanmarkkinoista sekä ennen investointia että sen jälkeen ylittää huomattavasti 25 prosentin raja-arvon.

⁽³³⁾ Käytännön syistä tässä on käytetty EU:n 27 jäsenvaltion BKT-tietoja.⁽³⁴⁾ HU 1/2003 "Erytynen investointikannustinjärjestelmä" ja N 504/2004 (ex HU 3/2004) "Kehittämistä tukeva verohuojennus".

- (109) IBIDENin huomattava markkinaosuus viittaa siihen, että yhtiö on johtavassa asemassa hiukkassuodattimien markkinoilla. Frost & Sullivan Ltd:n tutkimuksen⁽³⁵⁾ sekä asianomaisten esittämien huomautusten perusteella IBIDENillä on vahva asema hiukkassuodattimien Euroopan-markkinoilla, sillä se on maailman suurimpia suodattimien substraattien valmistajia (toinen on NGK). Komissio toteaa, että hiukkassuodattimien Euroopan-markkinat ovat kasvaneet viime vuosina huomattavasti, sillä kaikki ajoneuvojen valmistajat soveltavat kyseistä tekniikka täyttääkseen Euro-standardit. Kyse on siis hyvin tuottoisista markkinoista, joiden kehitys näyttää turvatulta myös tulevaisuudessa. Ilmoitettu tuki vahvistaisi edelleen IBIDENin johtavaa asemaa markkinoilla ja vaikeuttaisi uusien tulokkaiden mahdollisuuksia lisätä markkinaosuttaan. Ilmoitettu tuki saattaisi siten vääristää huomattavasti kilpailua markkinoilla.
- (110) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että ilmoitettu tuki ei sovellu yhteismarkkinoille. Koska tukea, jonka määrä on nykyhintoina 2 381 981 198 forinttia (9,56 miljoonaa euroa) (nimellisinä hintoina 3 845 801 110 forinttia eli 15,43 miljoonaa euroa), ei ole vielä maksettu, ei asiassa ole aihetta takaisinperintään,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Unkarin tasavalta aikoo myöntää IBIDEN Hungary Gyártó Kft:lle ja jonka määrä on nykyhintoina 2 381 981 198 forinttia (nimellisinä hintoina 3 845 801 110 forinttia), ei sovellu yhteismarkkinoille.

Tukea ei saa sen vuoksi panna täytäntöön.

2 artikla

Unkarin tasavallan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Unkarin tasavallalle.

Tehty Brysselissä 30 päivänä huhtikuuta 2008.

Komission puolesta
Neelie KROES
Komission jäsen

⁽³⁵⁾ *Strategic analysis of the European market for Diesel Particulate Filters*, lokakuu 2006. Frost & Sullivan harjoittaa markkinoihin/teollisuuteen liittyvää konsultointia ja tutkimusta.